

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku D.K.
przy uczestnictwie Skarbu Państwa - Wojewody (...), (...) Zarządu Infrastruktury w W., (...) Bazy Lotnictwa [...] w R. Jednostki Wojskowej nr (...), Portu Lotniczego [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w R., Gminy Miasta R. i M.K.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 18 lipca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania Gminy Miasta R.
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 5 lipca 2016 r., sygn. akt IV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika postępowania Gminy Miasta R. na rzecz D.K. i M.K. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 300 (trzysta) złotych.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania Gminy Miasta R. od postanowienia Sądu Okręgowego należy zważyć, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, ponieważ tę

funkcję realizują zwykle środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej, powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej, pod kątem spełniania kryteriów, kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przyczynach kasacyjnej przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas w orzecznictwie niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i będzie miało znaczenie nie tylko dla wyniku konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Musi ponadto istnieć ścisły związek między przedstawionym przez skarżącego istotnym zagadnieniem prawnym, podstawami kasacyjnymi oraz motywami rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Wykazanie tej przyczyny nie sprowadza się bowiem jedynie do sformułowania problemu prawnego, konieczne jest przede wszystkim przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, wykazującego nie tylko zasadność preferowanego przez skarżącego sposobu rozstrzygnięcia określonego zagadnienia prawnego, ale także wadliwość przyjętego przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym orzeczeniu rozwiązania postawionego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, opartych na poczynionych w sprawie

jednoznacznych i stabilnych ustaleniach faktycznych wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zawarte we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej istotne zagadnienie prawne dotyczy dopuszczalności zasiedzenia jako rzeczy wyłączonej z obrotu prawnego, części obszaru lotniska wojskowego stanowiącego pierwotnie własność Skarbu Państwa, darowanego następnie Gminie na założenie lotniska cywilnego użytku publicznego, który to cel został zrealizowany. Zagadnienie to jest jednak oderwane od ustaleń, stanowiących podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia, z których wynika, że przedmiotem wniosku o zasiedzenie oraz postanowienia Sądu Rejonowego był wąski pas gruntu o powierzchni 64 m², należącego najpierw do Skarbu Państwa, darowanego następnie na rzecz Gminy, znajdujący się poza wykonanym w latach 60 - tych ubiegłego wieku trwałym ogrodzeniem z płyt betonowych, wewnątrz którego funkcjonowało lotnisko wojskowe, a następnie lotnisko cywilne użytku publicznego z jego infrastrukturą. Sąd ustalił, że przedmiotowy pas gruntu pozostawał przez dziesiątki lat poza zainteresowaniem Skarbu Państwa, a następnie Gminy, zaś wnioskodawca oraz jego poprzednicy prawni nie zawładnęli nim wbrew woli lub wiedzy właściciela. W nawiązaniu do argumentacji prawnej skarżącej trzeba ponadto wskazać, że ustawowe wyłączenia dopuszczalności nabycia nieruchomości przez zasiedzenie mają różne przyczyny. Wyłączenie określonych rzeczy z powszechnego obrotu cywilnoprawnego (*res extra commercium*) wynika z ustawy (por. art. 14 a ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, tekst jedn. Dz. U. z 2015, poz. 469, ze zm., art. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju, Dz. U. Nr 97, poz. 1051 ze zm.) lub jest podyktowane charakterem lub przeznaczeniem określonej rzeczy, jak w przypadku nieruchomości niezbędnych na cele obronności i bezpieczeństwa państwa (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43), do których zalicza się m.in. nieruchomości wykorzystywane pod lotniska i urządzenia naziemne lotniska (§ 1 pkt 1 lit. e. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia rodzajów nieruchomości uznawanych za niezbędne na cele obronności i bezpieczeństwa państwa, tekst jedn.

Dz. U. z 2014, poz. 1087). W przypadkach określonych w ustawie (np. art. 4f. ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 maja 1996 r. o gospodarowaniu niektórymi składnikami mienia Skarbu Państwa oraz o Agencji Mienia Wojskowego, tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 712 ze zm., obecnie art. 95 ustawy z 10 lipca 2015 r. o Agencji Mienia Wojskowego, tekst jedn. Dz. U. 2016, poz. 614 ze zm.) nieruchomości mogą być nabywane tylko przez podmioty prawa publicznego. Treść powołanych przepisów, w szczególności użyty w nich zwrot „nieruchomości Skarbu Państwa, stanowiące lotniska wojskowe lub ich części” wskazuje, że obszar lotniska wojskowego mógł obejmować część nieruchomości. Z uwagi na to, że w sprawie chodzi o lotnisko należy wskazać, że w świetle art. 2 pkt 4 w zw. z art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 958) jest nim wydzielony obszar na lądzie, wodzie lub innej powierzchni w całości lub w części przeznaczony do wykonywania startów, lądowań i naziemnego lub nawodnego ruchu statków powietrznych, wraz ze znajdującymi się w jego granicach obiektami i urządzeniami budowlanymi o charakterze trwałym, wpisany do rejestru lotnisk. Podobną definicję zawierał art. 27 ust. 1 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 31 maja 1962 r. – Prawo lotnicze, Dz. U. nr 32, poz. 153, ze zm.). Granice nieruchomości w znaczeniu prawnym (art. 46 § 1 k.c.) lub wieczystoksięgowym nie muszą się pokrywać z obszarem wykorzystywanym pod lotnisko, względnie z obszarem przeznaczonym pod lotnisko. Ustawodawca posługuje się również pojęciem terenu w znaczeniu wydzielonej przestrzeni, przeznaczonej na określone cele (por. ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tekst jedn. Dz. U. z 2017, poz. 1073) lub terenu zamkniętego (por. ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, tekst jedn. Dz. U. 2016, poz. 1629 ze zm.) jako terenu o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określony przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych (art. 2 pkt 9) w drodze decyzji, w której określa się granice terenu zamkniętego (art. 4 ust. 2a). Zgodnie z § 3 pkt 1 lit. e. rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r., (Dz. U. Nr 141, poz. 1368) za tereny zamknięte niezbędne dla obronności państwa, na których Minister Obrony Narodowej nadzoruje prace geodezyjne i kartograficzne, uznaje się tereny zajęte m.in. pod lotniska wojskowe.

Podstawa faktyczna zaskarżonego postanowienia wskazuje, że zasiedzenie nie objęło obszaru, na którym faktycznie zostało urządzone lotnisko najpierw wojskowe, a następnie cywilne z jego infrastrukturą. Nie przedstawiono decyzji administracyjnych, z których wynikałoby, że teren objęty wnioskiem o zasiedzenie mieścił się w granicach terenu zamkniętego, na którym miałyby być zlokalizowana infrastruktura techniczna związana z funkcjonowaniem lotniska.

Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) polega na wykazaniu przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, które ma charakter oczywisty, rażący, jest widoczne *prima facie* czyli bez potrzeby wnikania w szczegóły sprawy i jej głębszej analizy. Przesłanka ta nie może jednak służyć kwestionowaniu oceny dowodów i ustaleń faktycznych (art.398³ § 3 k.p.c.), do czego w istocie sprowadza się zawarta w skardze argumentacja, odnoszącą się do ustalonych w sprawie i wiążących Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi faktów wskazujących na to, że działka nr 230 stanowiła jedność z działką o powierzchni 64 m², objętą wnioskiem, a także faktów dotyczących przejawów oraz czasu samoistnego posiadania przedmiotowej działki przez poprzedników prawnych oraz przeniesienia tego posiadania na wnioskodawcę i jego żonę.

Wobec nie wykazania przez skarżącą przyczyn kasacyjnych uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania, orzeczono jak w sentencji.